

Slovenski dom

Ste. 175

v Ljubljani, v ponedeljek, 3. avgusta 1936

Što 1.

Francoski fašisti gredo na pomoč španskim upornikom - Južna vojska se bliža Toledu

Edina gotovost iz Španije: kri

Vlada trdi, da njene čete zmagujejo

Burgos, 3. avgusta. o. Reuterjeva agencija poroča, da je dopisnik argentinskega časopisa Torres prinesel s španskih bojišč strahovite vesti. Dopisnik se je nahajal za časa najhujših bojev v zadnjih dneh nekaj kilometrov za fronto in je bil priča vseh dogodkov. Poveljstvo uporniške vojske mu je dalo na razpolago vsa sredstva, da je videl položaj na lastne oči. Ugotovil je, da so v vseh bojih, katerim je prisostvoval, zmagale uporniške čete, ker so bile boljše oborožene in boljše organizirane. Vlado vojsko predstavljajo povečini tolpe, ki so sicer navdušene in krvoločne, niso pa organizirane in nimajo enotnega poveljstva.

Boji se vrše na obeh straneh s krutostjo, kateri ne vemo primere v nobeni izmed zadnjih vojsk. Trupel ubitih in umorjenih ljudi, bodisi vojskujočih se, bodisi nedolžnih žrtev, nihče ne poka-pava. Po cestah, po stezah in po hribih leže cele gore ubitih konj, med katerimi so zgnetenosti strasno razmesarjena človeška trupla. Poleg uniformiranih uporniških vojakov leže razbita in razme-sarjena telesa članic ženskih komunističnih bata-ljonov, ki še po smrti krčevito stiskajo puške. Po vsej pokrajini, v kateri divja boj, se širi silen smrad. Povsod se dviga dim iz razbitih, uničenih in zažganih stavb vseh vrst.

Dopisnik je videl na lastne oči, da noben ta-bor ne priznava ujetnikom, razen beguncem, ki sami pridejo vanj. Uporniške vojske vse uje-tne komuniste brez usmiljenja postrele. Begunci iz po-krajin, kjer ima oblast še vlada, pripovedujejo, da komunistični oddelki vse vojske upornikov, ka-tere ujamejo, postavijo v vrsto, polijejo z benci-nom in zažgo. Zdi se, da so se v španski držav-ljanski vojni razbesneli vsi najnižji nagoni, ki si iščejo sproščanja na tej in na oni strani. Upor-niki upajo, da bodo Madrid zavzeli najpozneje v 10 dneh, če ne v enem tednu. Uporniki delujejo natančno po načrtu in sistematično. General Molla je včeraj odletel iz Burgoza v Pampeluno, da tam organizira naskok na San Sebastian. Uporniki so obkolili vladne čete v Santanderu. Uporniške čete se nahajajo samo nekaj kilometrov od Madrida.

Pač pa poroča isti vir v jugu, da korakata dva močna oddelka vladnih čet proti Granadi in Ma-lage. Uporniki prosijo po radiu neprestano po-moči iz Seville.

Poročila o bojih

Gibraltar, 3. avgusta. o. Včeraj popoldne se je v bližini Gibraltarske vršila pol ure trajajoča bitka med uporniški letali in med dvema vlad-nima križarkama. Letala so bombardirala križar-ki, ki sta jih začeli obstreljevati, toda sta morali potem pobegniti, nakar so letala zasledovala be-žeči ladji. Ena bomba je zadela tank za nafto na eni od križark, da je eksplodiral. Nato so letala odletela proti afriški obali. Kakšna je nadaljna usoda križark, se ne ve.

Angleške oblasti so morale spet nastopiti proti vladnim letalom, ki so se spustila v Gibraltarju, odkoder so letela na Algeiras, ki predstavlja sre-dišče vsega zbiranja čet iz Afrike. Letala so se potem vrnila v Gibraltar ter pristala v angleških vodah, ker niso imela dovolj bencina, da bi se upala skustiti kam dalje. Poveljnik angleške vojs-ke jim je pa zagrozil, da jih bo zaplenil, če se v 24 urah izgube iz Gibraltarskega.

Cete generala Franca dobivajo neprestano ojačenja iz Afrike in se bližajo Toledu, ki leži južno od Madrida. Toledo je zdaj njihov prvi cilj. Zdi se, da uporniki odlašajo naskok na Madrid zato, ker čakajo, da se bosta južna in severna uporniška vojska združili.

Vodja francoskih fašistov Marcel Bucard je iz-javil zastopnikom tiska, da organizirajo francoski nacionalisti prostovoljne čete, ki bodo pohitele na pomoč španskim nacionalistom. Francoski nacio-nalisti smatrajo za svojo dolžnost, da pomagajo Špancem v boju proti skupnemu sovražniku, ka-tereга predstavlja moskovski boljševizem.

Davidovič obsoja JNS

Belgrad, 3. avgusta. m. Ob priliki včerajšnjega povratka Ljubomira Davidoviča, vodje bivše demo-kratske stranke, iz Vrnjačke banje v Belgrad, se je Davidovič zadržal tudi nekoliko časa v Kragujevcu in se tam razgovarjal s svojimi somišljeniki. Tu so časnikiarji in Davidovičevi pristaši hoteli zvedeti za njegovo mnenje o JNS in o novem predsedniku te stranke. Davidovič je dejal glede JNS, da so v njej ljudje, ki smo jih imeli priložnost, da dovolj spoznati kot politike kadar so bili v opoziciji ali pa v vladi, in da ti ljudje za Davidoviča dajejo slabe garan-cije za resno politično borbo. Glede predsednika JNS Pere Živkoviča pa je dejal: »Preko izjave Živkoviča: »jaz sem iskren demokrat« slišimo o demo-kraciji, ki nas poziva, da jo moramo braniti pred takimi šušmarskimi demokrati.«

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 3. avg. m. Na včerajšnjem obnem zboru belgrajske nogometne podzveze je bil izvo-ljen zopet stari odbor z dr. Živkovičem na čelu.

Belgrad, 3. avgusta. m. Na Avali je bila včeraj odprta nova telefonska centrala, ki je sestav-ni del velike avtomatske centrale v Belgradu.

Belgrad, 3. avg. m. Na igrišču BSK-a je bila včeraj popoldne finalna nogometna tekma med SKK in sarajevsko »Slavijo«. Igra ni bila preveč zani-miva in je končala neodločeno z 0:0. Ta rezultat pa je vseeno zadostoval, da je BSK postal četrti naš prvak v nogometu.

Belgrad, 3. avgusta. m. Zaradi zelo težkega materijalnega položaja profesionalnih šoferjev je uprava mesta Belgrada omejila število avtotaksi-jev v Belgradu na 410.

Madrid, 3. avg. V Madridu vlada mir, čeprav je videti na cestah le oborožene ljudi. V borbah zadnje dni ni prišlo do bistvenih sprememb ne na vladni ne na uporniški strani. Vladne čete so bom-bardirale oddelke upornikov v Grenadiji in na Majorskih otokih. Po zadnjih vestih, pa so mnogi uporniški oficirji izvršili samomor. Mnogo drugih revolucionarnih častnikov je padlo v poslednjih bojih.

V Madrid prihaja zdaj še pošta iz inozemstva, čeprav z velikimi zamudami.

Po poročilih iz Somosierre je aktivnost na strani upornikov spet znatno popustila. Vladna le-tala so seshrelila dve uporniški letali. Na tej fronti imajo uporniki sedaj le še en top kalibra 155 mm in 3 topove kalibra 75 mm. A tudi ti štirje topovi so skoraj že nerabni.

Neko vladno letalo je bombardiralo tudi trans-port uporniškega orožja in sšrelilo in je pri tem uničilo dva tovorna avtomobila. Prve prednje stra-že vladne vojske v tem sektorju so pričele prodira-ti dalje, kar pomeni, da se je položaj za vladno vojsko spet znatno popravil. Vse kaže, da je upor-nikom zmanjkalo streliva.

Z aragonske fronte poročajo, da je vladna vojska zavzela vas Sietano, 12 km daleč od Hu-sce. Okrog vasi Almudevara in Tarbienta se je vnela huda bitka, ki je trajala cele tri ure. Upor-niki so napadli tam ukopane vladne oddelke, ki pa so napad odbili. Do nadaljnjih informacijah bo vladna vojska bržkone že danes zavzela Huasco.

Madrid, 2. avg. AA. Danes je prislo v Ma-drid 2000 delavskih milicnikov iz Siudada Reala, ki so jih nemudoma odposlali na fronto v guada-

ramske gore, da ojačajo tamkajšnje oddelke vlad-ne vojske.

Položaj v Kataloniji

Barcelona, 3. avg. Življenje se v mestu vedno bolj normalizira. Na bulvarjih prodajajo že cvetje. Danes odpro tudi kinematografe. Po ulicah pa vendar še križarajo manjši oddelki delavskih mi-litnikov in oklopni avtomobili. Nova katalonska vlada se še ni povsem jasno izrazila o vserevolu-cionarnih vprašanjih. Izdala pa je naredbo, da bodo vsi oni, ki so ropali po trgovinah in lokalih, obsojeni na smrt.

Vlada je izdala ukaz, da morajo vsi rezervni častniki v 48 urah odložiti orožje in ga izročiti oblastem. V nasprotnem primeru bodo ustreljeni. Poveljnik pomorske letalske baze v Barceloni je objavil poročilo, da je vladna vojska zavzela utrdbo Cabrero na Balearskih otokih.

Madrid, 3. avg. AA. Vladna letala so se včeraj pojavila nad Cordobo. Spuščala so letake s pozivi upornikom, naj se udajo. Nato so bombar-dirala važno železniško križišče Alugues, ki leži 500 km severovzhodno od Seville.

Poveljnik Malage je sestavil tri oddelke de-lavskih dobrovoljcev, ki bodo morali pregnati iz okolice mesta manjše oddelke upornikov iz Ma-roka v Španijo. Splošno se zahtuje, da vladne čete naglo prodirajo proti Granadi in da so njih prednje straže le še 8 km daleč od mesta.

Minister za delo je izdal naredbo, ki določa pogoje za zaključitev stavke gradbenih delavcev. Delavci stavkajo že od 1. junija.

Kaj pravi uporniška vojska

Gibraltar, 3. avgusta. Gibraltarski poveljnik je z radijsko brzojavko opozoril vse ladje, naj po-možnosti ne vozijo skozi morske ožine, ker se se-daj vrše med španskimi vodnimi letali in uporni-škimi podmornicami neprestani boji.

Havas poroča s španske meje: S svojimi zad-njimi operacijami v severni Španiji skušajo upor-niki doseči v prvi vrsti zanesljiv izhod na morje, in sicer bodisi čez San Sebastian ali čez Bilbao. Danes dopoldne so bili ogorčeni boji po hribih okrog Iruna.

Po vesteh iz Londona uporniki čvrsto prodira-jo proti Bajajozu, čigar padec je neizbežen.

Madrid, 3. avgusta. AA. Policija je prepoveda-la včeraj razprodajo včerajšnje številke lista »ABC«. Direktor lista je bil aretiran. List je objavil sliko skupine delavskih dobrovoljcev, ki udrila v neko madridsko cerkev.

Valadolide, 3. avgusta. AA. Havas poroča: Poveljnik tukajšnje posadke je izdal proglas na prebivalstvo, v katerem pravi, da naj z vso silo podpira upornike, ki da bodo vsak čas zmagali. Poveljnik poziva posebno imovitejše sloje, da naj s svojimi darovi podpro dobrovoljce v uporniški vojski.

Kjoseivanov združuje

Sofija, 3. avgusta. m. Predsednik bolgarske vlade in zunanji minister g. dr. Kjoseivanov, ki se mudi s svojo družino na počitnicah v Varni, je tamšnjim časnikiarjem podal izjavo, v kateri je med drugim poudaril, da se trudi, da bi se volitve vršile napovedanega dne. Volivni zakon si-ker še ni gotov, ker se proučujejo razni predlogi. V tem pogledu so mišljenja ministrov dokaj delje-na. Predsednik Kjoseivanov upa, da se bo mogo-kljub temu že na prihodnji vladni seji definitivno preiti na izdelavo volivnega zakona. Končno je Kjoseivanov izjavil, da je njegova želja, da bi se vse politične sile v državi združile, ker se sedaj v vsej Evropi vrši huda propaganda skrajne leve. V teh težkih časih je nujno potrebno, da ima dr-žava močno in enotno vlado. Glede zunanje po-litike je Kjoseivanov izjavil, da bo njegova vlada vedno gojila iskreno prijateljstvo do sosedov.

Newyork, 3. avg. AA. Predsednik Roosevelt potuje sedaj po krajih, ki so bili hudo prizade-ji po zadnjih orkanih in drugih elementarnih ka-tastrofah. Ljudstvo ga je doslej povsod sprejelo z velikim navdušenjem.

OBŠČITE od 1. do 9. avgusta 1936

JUBILEJNI
**5. MARIBORSKI
TEDEN**

POD POKROVITELJSTVOM NJ. KR. VIŠ. KRALJ. ANDREJA
(60% popusta na železnih od 30. julija do 11. avg. 1936)

Velika gospodarska in kulturna revija!

Industrija - Tekstil - Obrt - Trgovina - Kmetijska raz-stava - Pokušanja vin - Velika gasilska razstava in ga-silski kongres - Jadralno in motorno letalstvo - Proti-plinska obramba - Filatelistična razstava in borska znanje - Zgodovina - Umetnost - Socialno skrbstvo - Tuleki promet - Šena v obrti - Modna revija - Akvaristična - Kuncerejska - Golobarska razstava - Kongresi - Kon-certi - Sport - Veselilni park na razstavišču.

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji...
Zeleno, romantično Pohorje...
Gostoljubni, lepi Maribor... **Vas vabijo!**

Učiteljski kongres

Novi Sad, 3. avgusta. m. Danes bo pričel tu-kaj zasedati kongres učiteljskega združenja. Ka-kor vse kaže, bo ta kongres istotako buren, ka-kor so že nekaj let sem vsi učiteljski kongresi. Proti sedanji upravi s predsednikom Dimnikom na čelu se nmrč organizirajo vse skupine, ki ne odobravajo poslovanje sedanje uprave.

Haile Selasije izjavlja

London, 3. avg. »Sunday Chronicle« je objavil intervju ki ga je njegovemu poročevalcu dovolil Haile Selasi. Cesar je med drugim izjavil, da ni-ka-kor ne namerava ostati do konca svojega živ-ljenja izgnanec. V kratkem se bo vrnil v Abesinijo in se pridruži svojim vojakom, ki tam nadaljujejo borbo proti osvajalcem.

Cesar je poudaril, da mu Društvo narodov ni dalo posojila, ki ga je zaprosil, za to pa bo na drug način zbral potrebna sredstva. Posebni od-bor, ki zbira denarna sredstva za Abesinijo je do-segal doslej že odlične rezultate.

»Moji vojaki«, je na koncu naglasil, »ki se borijo na severu in jugozapadu naše domovine, ne bodo ostali v stiski zaradi prehrane in streliva.«

Letalski pionir umrl

Pariz, 3. avg. Nenadoma je umrl slavn letalec in znameniti znanstvenik Louis Blériot. Zadel ga je srčna kap. Vest o smrti velikega letalca in teh-nika je izzvala po vsej državi splošno žalovanje.

Louis Blériot se je rodil 1. julija 1872 v Cham-brailu. Leta 1905 je zgradil svoje prvo letalo z dvojnimi krili. Pozneje je pričel graditi monoplane, s katerimi je izvršil tudi svoje znane smeke polet. Leta 1909 je s svojim letalom letel preko Rokav-skega preliva. Tedaj je nastopila nova doba v razvoju letalstva. Dolga leta je deloval kot vodja velikih letalskih tovarn, ki imajo po njem tudi svojo firmo. Sele pred kratkam so bili objavljeni neki njegovi novi izumi, ki so velikega pomena za nadaljnji razvoj letalske tehnike.

Težave za lokarnski sestanek

London, 3. avgusta. »Sunday Times« potrju-je, da se konferenca 5 lokarnskih držav ne bo vršila pred mesecem oktobrom. Nemška vlada je sporočila vladam prizadežih držav, da ji pred pričetkom oktobra ne bo mogoče sodelovati pri teh konferencah.

Današnji številki »Slovenskega doma« so priložene položnice za poravnane nar-čbnine, katerih naj se cenjeni naročniki blagovolijo čimprej poslužiti.

Najnovejše iz Španije

Henday, 3. avgusta. AA. Posebni dopisnik DNB poroča s francosko-španske meje: Iz zanes-ljivega vira se izve, da so uporniške čete, ki iz Pampelune korakajo proti San Sebastianu krenile s ceste, ki vodi preko Iruna, da bi tako čez pla-nine udarile na San Sebastian. Upornikom je že uspelo, da so premagali večje težave in izveliki svoje topništvo na planinske postojanke. Sedaj streljajo na položaje vladnih čet pri Renteriji in Posaezu. V pokrajinah, ki jih imajo uporniki se naglo popravljajo telefonske in brzojavne zveze. V mnogih mestih se že sprejemajo zasebni brzo-javi. Vendar pa uporniki še niso mogli postaviti železniškega prometa, uvedli pa so redne avto-busne zveze med glavnimi središči.

Sevilla, 3. avgusta. AA. Havas poroča: Tukaj-snji radio je objavil uradno poročilo uporniškega vrhovnega poveljstva, v katerem pravi, da včer-rajšnji dan ni prinesel nobene spremembe v po-ložaju. Na severu čete generala Molle utrjujejo svoj položaj. Demantirajo vest iz vladnega tabora, da je bila razglašena kolona majorja Dorvala, ki operira zapadno od Madrida.

Rekvizicije

Madrid, 3. avgusta. AA. Havas poroča: Mini-ster za trgovino in industrijo je podal izjavo, v kateri potrjuje, da je za vojne namene rekviriral veliko število tovarn, v prvi vrsti kemične tovarne in podjetja, ki proizvajajo živež. Minister je za-gotovil, da je popolnoma zagotovljeno oskrbovanje čet in prebivalstva. Samo madridski mlini bi lah-ko oskrbeli s hrano vse kraje, ki so sedaj v ro-kah vlade. Minister je izjavil, da bodo zaplenjena vsa podjetja, ki v 48 urah ne bodo začela delati.

Madrid, 3. avgusta. AA. Havas poroča: V svoji izjavi je trgovinski minister tudi rekel, da lahko tovarne, ki so v rokah vlade, izdelajo dnevno 100.000 nabojev. Minister je nadalje izjavil, da se na veliko vrši prelivanje zvonov v topove.

Madrid, 3. avgusta. AA. (DNB.) Vlada je po radiu objavila, da se ustavlja izplačevanje po-kojnin vsem vojaškim in državnim upokojencem, ki so prešli k upornikom ali pa ki imajo zveze z uporniki.

London, 3. avgusta. AA. »Press Asociation« po-roča, da je lord Halifax sprejel brzojavko fran-coske vlade, ki jo je Francija poslala Angliji. Ita-liji in ki predlaga, da naj vse tri vlade podajo skupno izjavo, da se ne bodo vmešavale v špan-sko državljansko vojno. Omenjena agencija trdi, da se angleška vlada popolnoma strinja s franco-sko in da samo želi, da bi se državljanska vojna v Španiji čim prej končala, da ne bi prišlo do ne-sporazumov ali zapletov v Evropi.

Madrid, 3. avgusta. AA. Havas: Notranje mi-nistrstvo je sredi objavilo uradno poročilo, da so vladne čete nadaljevale s svojim prodiranjem. — Vlada ne more dati podrobnosti o tem napredova-nju in to iz navadnega razloga, ker se sedaj po-stojanke vladnih čet ne smejo objavljati, vendar pa se poudarja, da je bil včerajšnji dan zelo ugo-den za vlado in je obenem triumf republike, kar je obenem tudi triumf svobode.

Pot angleškega kralja

London, 3. avgusta. AA. Havas: »Sunday Re-ferre« piše, da bo kralja Edvarda na križarenju po Sredozemskem morju spremljali okoli 12 oseb. To bodo večinoma bližnji prijatelji kralja. Sir Thomas Goodfrey bo vršil funkcije kraljevskega osebnega tajnika. Major sir John Jorden bo vršil funkcijo vodje kraljeve zasebne hiše. List pravi, da bo kralj zapustil London v soboto.

Dardanele so dale Turčiji enakopravnost

Ankara, 3. avg. Kakor znano, je turški parla-ment pretekli četrtek odobril novo pogodbo o morskih ožinah, ki je bila sklenjena na konferenci v Montreuxu. Včeraj pa je imel v poslanski zbor-nici ministrski predsednik Inceli Ismet velik govor, v katerem je poudaril, da je sedaj po ratifikaciji nove dardanelske konvencije Turčija postala po-polnoma samostojna tudi v svojih vodah. Turčija pa je pridobila tudi v mednarodnopolitičnih krogih velik ugled, saj ji je cela vrsta držav izrazila za-upanje zaradi politike, ki jo vodi, kakor tudi glede na bodoči razvoj mednarodnopolitičnih prihk, v katerih bo tudi Turčiji kot upravitelji enih izmed vojaško najbolj pomembnih morskih ožin igrala sodočločno vlogo. Ministrski predsednik je izrazil svoje zadovoljstvo, da je tudi že ratificirala to konvencijo.

Na koncu je izjavil: V trenutku, ko smo postali tudi pravni gospodari naših morskih ožin in niso naše pravice v ničemer več omejene v trenutku, ko je ozemlje okrog ožin zavzela tudi naša vojska, izjavljam, da ne bomo nikoli krenili s poti korek-tne miroljubnosti. Oni, ki jim je pri srcu taka poli-tika, bodo v sodelovanju z nami le pridobili, oni, ki smatrajo; da vodimo kakšno drugačno politiko, se bodo samo razočarali.

Belgrad, 3. avgusta. m. Meseca novembra bo prispela v Jugoslavijo večja skupina bolgarskih veterinarjev, ki si bodo ogledali vse važnejše ve-terinarske ustanove pri nas in lepote naše zem-lje. Zaradi priprave, ki so s tem v zvezi, je imel včeraj tukaj sejo jugoslov. veterinarsko združenje. Ker se bodo delegati vozili tudi po Sloveniji, je prisostoval seji tudi g. dr. Lado Hribar, ravnatelj veterinarsko-bakteriološkega zavoda v Ljubljani.

Berlin, 30. julija o. Nemška vlada je dala po-novno zapleniti avstrijski časopis »Linzter Volks-blatt«, ki je bil dovoljen po sklenitvi avstrijsko-nemškega sporazuma.

Podlipa in Vrhnika v taboru dr. Korošca

Dva uspela shoda ministra dr. Kreka

Vrhnika, 3. avgusta.

Vrhniška organizacija JRZ je sklicala za večeraj dva volilna shoda, ki sta tem pomembnejša, ker je nastopal kot glavni govornik minister brez listnice g. dr. Miha Krek. Dopolodne je bil shod v Podlipi, popoldne pa na Vrhniku. Oba shoda sta bila takorekoč volilna shoda, saj so v nedeljo 9. avgusta na Vrhniku občinske volitve.

Podlipa je bila večeraj vsa v zastavah in v zelenju. Nad 300 fantov in mož pa se je po službi božji zbralo na prostoru pred gostilno g. Jurca, kjer so navdušeno pozdravili prihod ministra dr. Kreka, ki ga je prosil za besedo g. Jože Seljak. Minister dr. Miha Krek je nato v priprosilih besedah ljudstvu razložil vso našo najnovejšo notranjo-politično zgodovino ter sedanjí politični položaj. Nadalje je minister razložil načrte sedanjí vlade, posebno glede javnih del ter sploh, kar se tiče gospodarskega programa. Kadar je omenil v zvezi z našimi dogodki notranjega ministra dr. Antona Korošca, so zborovalci prirejali dr. Korošcu, kakor vsei vladi burne ovacije.

Po govoru ministra dr. Kreka, katerega so nagradili zborovalci z navdušenim ploskanjem, je govoril še nosilec kandidatne liste g. Ignacij Hren. Odobravanje njegovih izjav in je bil jasen dokaz, da bo Podlipa v nedeljo zopet slovenska.

Po shodu se je minister dr. Krek odpeljal proti Vrhniku, grede pa si je še ogledal cestna dela okrajnega cestnega odbora. Shod na Vrhniku se je vršil v posebnih okoliščinah. Nasprotniki so namreč podvzeli vse, da bi ljudi odvrčali od shoda, in povzročali na shodu kakšne incidente. V čast Vrhničanom pa moramo reči, da tem izzičem niso nasledili in je radi tega shod uspel odlično. Poslušalci so napolnili prostor na vrtu Rokodelskega doma ter z zanimanjem sledili izjavam ministra dr. Kreka. Posebno poglavje v vrhniški javnosti in v vrhniškem občinskem gospodarstvu tvori vodovod. Zato je ravno ta vodovodna naprava predmet najživljnejših agitacij za občinske volitve. Zasluge, da je sedaj na Vrhniku postavljen vodovod, si lasje gospodje, ki hočejo imeti za sebe kaj reklame. Ko pa je gospod minister natančno razložil, kako je prišlo do vodovoda oziroma kdo je izposloval znesek po 140.000 Din od gradbenega ministrstva, so zborovalci — ki so o zadevi deloma bili itak tudi že prej informirani — spoznali, kdo za ljudstvo kaj naredi, kdo pa se rad šopiri s pavovji perjem.

Nato je minister dr. Krek nadaljeval:

Vlada, v kateri sodeluje tudi dr. Korošec, je med drugim prinesla tudi to, da lahko hodimo pokonci in nosimo glave po... ei. Nočemo delati volitev s pritiskom oblasti in žandarmerije, kjer smatramo, da je to ponižanje človeka kot enakopravnega državljana. Želimo vzgojiti zavedne, odločne, samostojne ljudi, ki se bodo s svojo voljo in svojim srem držali politike, ki se jim zdi pravilna. Zato gremo pri občinskih volitvah v boj s popolno svobodo. Naj agitira vsak, kakor hoče, naj prepričuje svoje prijatelje po svoje s zakonito dovoljenimi sredstvi. Mi prepričujemo svoje in želimo, da bi zaradi enotne udarne sile večina Slovencev mogla stranka dr. Korošca reči,

da je Vrhnika prestala leta preganjanja, da je ni uklonil noben teror in ne premamile obljube in laži, ampak da so vrhniški možje in fantje ostali zvesti, močni in utrjeni v zavesti, da je ena fronta Slovencev na krščanskih načelih edina prava in trajna zastopnica slovenskega naroda.

Minister je nadalje govoril o velikih javnih delih, ki jih je vlada začela na Slovenskem in našteval še druga vprašanja, ki jim vlada posveča mnogo truda, zlasti vprašanje kmečkega kredita, ki je najvažnejša točka gospodarskega programa vlade dr. Stojadinoviča.

Mi Slovenci imamo prav poseben interes, da v Jugoslaviji ohranimo to, kar nam je lepega in draga, kar je naša naravna lastnina. Hočemo ostati Slovenci, hočemo pa tudi, da vsak v tej državi spoštuje naše slovenstvo. Šele takrat se bomo počutili kot brat ob bratu, ko bo vsak Srb iskreno čutil tudi za slovensko stvar in obratno. Ni večjega Slovenca, kakor je dr. Korošec. Nikdar ne bo dopustil, da bi padla kakšna senca na našo svetinjo — slovenstvo. V sedanjí vladni kombinaciji smo dr. Koroševi prijatelji pred vsem zato, ker lahko slovenstvo ščitimo in branimo, dočim bi ga v drugih kombinacijah mogli le — teptati. In če smo izvajali med drugim toliko tudi za kulturne slovenske ustanove, je le dokaz, da smo na pravi poti.

S povzdignjenim glasom nadaljuje minister: Mi, ki smo zrasli iz katoliške skupnosti, vemo in se zavedamo: Slovencev je potrebno, da v dinamični državne skupnosti skupaj držimo in skupaj zmagujemo. Pri tem pa ima vsakdo možnost in priložnost, da se s poštenimi predlogi uveljavi. Izven okvira katoliške slovenske skupnosti pa si ne sme nihče lastiti pravice, da bi jo razširil.

Hočemo biti pri tem pametni: Belgrad je naša državna prestolnica, naša politična njiva, torišče našega političnega udejstvovanja. Tja je treba iti, tam se boriti in uveljavljati. Dokler to sploh ni bilo mogoče, pa smo ostali doma.

V nadaljnjih izjavah in obračuna minister tudi s tako zvano ljudsko fronto ter zaključil: Za volitve vas prosim: Vsi, ki ste kdaj bili pristaši dr. Korošca in naše slovenske skupnosti, pokažite, da ste veliki, modri, pametni in disciplinirani. Pomnite, da pri teh volitvah ne gre samo za gospodarstvo in ne samo za vrhniško občino, ampak gre zato, ali bo dr. Korošec in njegova stranka zmagala ali bo poražena. Imejte pred očmi, da so te volitve velikega političnega pomena za preostanek stvari v Belgradu. Pojdite na volitve vsi z geslom: Za Korošca!

Za ministrom dr. Krekom je govoril najprej g. Janez Jereb, nato pa gospod Miloš Stare iz Ljubljane. V svojem govoru je bil celostno denuncijanstvo, ki se je v zadnjih letih tako sramotno razbohotilo. Kot zadnji je govoril še nosilec liste g. Ignacij Hren, ki je zborovalce pozval, naj volijo za listo JRZ in s tem oddajo svoje glasove za politiko dr. Korošca.

Zborovalci so vse govornike nagradili z navdušenim ploskanjem ter so ostali v živahnih pomolkah o naših notranjopolitčnih zadevah tudi še potem, ko so se začeli v skupinah razhajati.

Maribor v znamenju Mariborskega tedna

Maribor, 2. avgusta.

V soboto 1. avgusta se je začel letošnji Mariborski teden. Tudi letos je prinesla ta prireditelj, ki jo mesto vsako leto z nestrpnostjo pričakuje, Mariboru svoje posebno obeležje. Obdravska prestolnica je dobila slavnostno lice. Mesto je v zastavah, po ulicah valovi pisan svet, med domačine se mešajo mnogi tuji obrazi, povsod se opaža večja živahnost. Vse ta živahni tok pa se vrti v glavnem okrog promenade na Aleksandrovi, kjer je v Presernovi vhod na Mariborski teden.

Otvoritev

Mariborskega tedna je bila večeraj zelo slovesna. Izvršil jo je v imenu pokrovitelja trgovskega ministra dr. Vrbaniča podban dr. Stanko Majcen, ki je ob enem zastopal bana dr. Natlačenca. Navzoči so bili pri otvoritvi najvišji predstavniki tukajšnjih oblasti ter gospodarskih ustanov, prišli so tudi odlični predstavniki gospodarskih organizacij iz Ljubljane.

Razstave.

Ki jih letošnji Mariborski teden prinaša, so zelo bogate in pester ter vzbujajo splošno pozornost. Omenjamo predvsem gasilsko razstavo, ki je združena z razstavo odbora za obrambo mesta pred plinskimi napadi iz zraka. Zanimanje vzbujajo vojaški bombarder »Breguet«, opremljen z vsem orožjem in bombami. Poleg tega ogromnega nevarnega plitca se plašno sprivata dva manjša aeroplana, zraven pa je postavljen protiletalski top. V union-ski dvorani so se v prvem nadstropju utaborili tudi zračni jadranci. Glavni razstavní prostori so v meščanski šoli v Cankarjevi ulici. Tu vzbujajo pozornost predvsem obrtniška razstava, potem razstava mariborske tekstilne industrije, ki privlači posebno ženski svet, tuiskoprometna razstava in filatelistična razstava, kjer se nahajajo tudi razstavní poštni urad. Vse je izredno bogato založeno in pestro prikazano, da ima gledalec res užitek. Nekaj posebnega je modna revija mariborskih obrtnikov, ki bi jo po izjavi strokovnjakov lahko postavili v vsakem vlemestu. Najbolj privlačna pa je za gotov krog obiskovalcev vsekakor poskušanja šajterskih vin, ki se je letos umaknila v hladne in diskretne kletne prostore v Cankarjevi šoli. Tu je že kar od otvoritve naprej neprestano vse zasedeno ter so ti prostori postali pravcato shajalske ljubiteljev vinske kapljice.

Prater

je v veseljenim prostorom pravo shajalske mariborskega popoldanskega in večernega življenja. Prater je oskrbljen z običajnimi atrakcijami, ki so pa vedno enako privlačne. Za Mariborčane so pač važne z ringšpilom, s toboganom, strelišča, 500 letni krokožil, avtodrom in druge zanimivosti vsako leto enako privlačne. Ob večerih, ko se razvnamajo duhovi, je pravcati naval na te atrakcije in tekmuje med seboj staro in mlado v razposajenosti. Kar pozabiš, da živiš v slabih časih, s takšno lahkočo se izmuznejo zadnji kovači iz žepa. Mariborčani so se že pač navadili, da je Mariborski teden tudi zato tukaj, da jim temeljito osuši žepo...

Letošnji Mariborski teden je zvezan z velikimi prireditvami, med katerimi omenjamo predvsem gasilsko slavlje,

ki se je vršilo danes v takem obsegu, kakor ga v obdravskem mestu še nismo videli. Mariborska gasilska četa je praznovala danes 65 letnico svojega obstoja ter je ta jubilej na veličasten način proslavila. Nad 1000 gasilcev se je zbralo v Mariboru iz vseh delov Slovenije, mnogo jih je prislo iz Hrvaškega in celo iz Srbije. Sinoči so priredili gasilci bakljadno po mestnih ulicah ter podoknice kumicam in častnim članom. Danes popoldne pa se je vršila na Glavnem trgu služba božja, kateri so prisostvovali vsi odličniki, kot zastopnik bana pa podban Majcen. Po sv. maši je stolni župnik msgr. Umek blagoslovil novi reševalni avtomobil gasilske čete. Je to vozilo, kot ga v Srednji Evropi gotovo nimamo. 120 ks. močan Buik z elegantno, limuzini slično karoserijo, ki je delo domačih mariborske tvrdke Pergler. Če ne bi bilo na vozu znakov Rdečega križa, bi ga zamenjal z močeno

luksuzno limuzino kakoga ameriškega milijonarja. Po blagoslovitvi je bil mimohod gasilskih čet, potem pa ob 12 letalski napad na Maribor, pri čemer so letala »zažgala« grad, mariborski gasilci pa so požar pogasili. Nastopili so z vsem svojim modernim orodjem, kakršnega nima nobena gasilska ustanova v naši državi, ter so s svojim silno strunnim nastopom oduševili gledalce, zlasti pa gasilške strokovnjake.

147 avstrijskih motociklistov

je privabila danes v Maribor zvezdna vožnja, ki jo je organiziral Motosportklub Pohorje. Take kolone motociklistov v Mariboru na ulicah pač še nismo videli. Popoldne so bile na pohorski cesti motociklistične dirke Reka—Pohorski dom, ki so bile zelo dobro obiskane. Prvenstvo so odnesli skoraj v vseh disciplinah rutinirani dunajski, grški in celovski dirkači, ker najboljši mariborski vozači niso startali. Letos je ta dirka, ki je lani zahtevala več žrtve, brez vsake nesreče.

Plavalne tekme na Mariborskem otoku

so bile glavni športni dogodki današnjega dne. Vršilo se je zanimivo srečanje med mariborskimi plavalci SSK Maratona ter reprezentanti Gradjanskega športnega kluba v Karlovcu, ki je poslal v Maribor pod vodstvom trenerja Lojzeza Šefa zelo močno in lepo izenačeno ekipo. Karlovčani so znani plavalci ter je bilo pričakovati, da bodo Mariborčane porazili z visoko razliko. Naleteli so pa na nepričakovan odpor, ki je vse mariborske gledalce, zbrane kljub slabemu vremenu v velikem številu na Mariborskem otoku, prijetno iznenadil. Maratonski plavalci so danes pokazali, da je plavalni šport v razmeroma kratkem času dosegel v Mariboru zavidiljiv napredek. Tekme so se vršile v sledečih disciplinah: 50 m prosto ženske, 100 m prosto ženske, 100 m prosto moški, 3 krat 50 m mešano ženske, 100 m hrbtno moški, 100 m prsno ženske, 4 krat 50 metrov prosto ženske, 4 krat 50 m prosto moški, 3 krat 100 m mešano moški in waterpolo. V plavanju je zmagal Maraton s 53:50. Maratonci so zasedli v vseh disciplinah prvo mesto razen pri 100 m hrbtno, 100 m prsno ženske ter pri dveh ženskih štafetah. Odlikovali so se zlasti maratonski plavalci fierl, Rostacher, Ferenčak, Voller, posebno pa je presenetila mlada Ida Rižnerjeva, ki je dosegla na 50 m prosto izredno lep rezultat ter ima vse predpogoje, da se razvije v našo najboljšo plavalko. — Pač pa se je Maratoncem slabo godilo v waterpolu. Njihovo moštvo še ni vigrano, povrhu so morali nastopiti še s 3 rezervami za svoje boljše moči, dočim je nasprotnik rutiniran waterpolist, ki bo letos menda prvak zagrebške podzveze. Tako je potem razmeroma visok rezultat 8:0 za Gradjanskega razumljiv, dasi gre nekaj golov na račun maratonske vratarja. Med odmorom so izvajali Maratonci Podkubovšek, Škofič in Lampret propagandne skoke z veliko sigurnostjo in eleganco. Maratonu odraščajo tudi lep kader nadarjenih skakačev. Pred tekmo je goste prisrčno pozdravil predsednik Maratona inž. Lah, pozdrave pa mu je vrnil Lojze Šef. Kluba sta si izmenjala tudi zastavici v klubskih barvah.

Kriminalna nadlega

je stalen gost Mariborskega tedna, pa tudi letos ni izostala. Že danes popoldne so začutili nekateri v veliki gneči na razstavnem prostoru v prvih žepih tuje prste, pa žalibog šele potem, ko so ti prsti že izginili in z njimi vred tudi ure in denarnice. Policia ima ostro oko na žeparje ter je enega prišla pri izvrševanju njegovega poklica. — Tu di vlomilska svojat je postala predzrežna ter so neznani vlomilci nočjo oplenili neko stanovanje v Gosposki ulici, ko so bili vsi stanovalci na Mariborskem tednu.

Program Mariborskega tedna

nam obeta vsak dan kaj novega. Tudi med tednom. Tako v četrtek šafetnik tek skozi mesto, v soboto pa prvo vprijetitev slovitiga misterija »Sleherink« v Ljudskem vrtu na prostem. Glavni dogodki so bodo pa odigravali zopet v nedeljo, 9. t. m., ko je napovedana cela vrsta najraznovrstnejših prireditelj, med njimi start ljubljanskih jadrlnih rekorderjev na Pohorju pri Mariborski koči.

Olimpijski ogenj gori

V soboto so se pričele XI. olimpijske igre. Vse priprave in sama otvoritev so pokazale, da bo to eden največjih športnih praznikov, kar jih je bilo do danes. Športno polje, kamor se je preselil že v soboto skoraj ves Berlin, je bilo zasedeno. — Stadion, ki sprejme 100.000 gledalcev, je bil nabito poln. Nemci hočejo dokazati vsemu svetu, kaj je prinesel Nemčiji Hitler in kaj je novo tretje cesarstvo.

Včerašnji dan.

Prvi dan lahkoatletskih tekmovalj v okviru olimpijskih iger je pokazal na celi črti, da so se zbrali najboljši svetovni športniki, ki se bore za čast svoje domovine in v slavo športa. Včerašnji dan je dal krasne športne borbe in sijajne uspehe.

Borbe so se pričele dopoldne ob 9. V stadionu je bilo preko 80.000 gledalcev; popoldne se je pa to število še povečalo, tako da jih je bilo zopet 100.000. Borbe, ki so se vršile večeraj, so potegnile za seboj vse občinstvo, ki je kar nehoté sodelovalo pri tekmah na svoj račun. Zlasti se je to pokazalo pri dvojni nemški zmagi v metu kopja.

Tekmovalje se je pričelo s predtekmi na 100 metrov. Ameriški rekorder na 100 in 200 m in v skoku v daljavo je že predpoldan izboljšal olimpijski rekord a časom 10,3 sekunde. Črnc je že s svojim etartom dobil prednosti, da je vsem nankrat usel.

Svoj čas pa je popoldne v nadaljnjih predtekkih na 100 m še izboljšal. Postavil je bajni čas 10,2, kar pomeni svetovni in olimpijski rekord. Od Jugoslovanov je na 100 m startal za naše barve Bauer. Po 2 neuspeših startih je postal nervozen in je tekel razmeroma zelo slabo. Bil je 6 s časom komaj 11,8. V štirih predtekkih so zmagali še Stradberg (Sved) 10,5; Metcalfe (USA) 10,5 in Borschmayer (Nemčija) 10,5.

Prva nemška zmaga.

V damskem tekmovalju v metu kopja je zasedla prvo mesto Tilly Fleischer z metom 45,18 m. Druga je bila tudi Nemka Luise Krüger s 43,29. Tretja je bila Poljakinja Kwasnevska 41,80. Ta dvojica nemška zmaga je bila sprejeta z velikanskim mnadušenjem. Občinstvo je vetaló in pelo nemški himno in Horst wessel. Vse stadion je grmel od navdušenja, ko je nemški kancler Hitler, ki je tudi popoldne prisostvoval tekmam, čestital prvima zmagovalkama, ki eta priborili Nemčiji prvo zlato in srebrno kolajno.

Met kroglice.

Ze dopoldne so se vršila predtekmovalja v metu kroglice. Tekmovalci, ki so dosegli daljino 14,50 m so se plasirali v finale. Med njimi je bil tudi naš zastopnik Zagrebčan Karlo Kovačević, ki se je z metom 14,80 plasiral v dva finalna tekmovalja. Toda, žal, popoldan ni izpolnil nad, ki smo jih stavili nanj. V finale so se plasirali trije Amerikanci in trije Evropejci. Velikan Torrence, dalje Zejc (po rodu menda Jugoslovan) starta za Ameriko in Francis. Američanom nasproti so stali Nemka Wölke, Stöck in Fincc Bernund.

Zmagal je Nemec Wölke v novim olimpijskim rekordom 16,20 m. Drugi je bil Fincc Bernund 16,12, tretji Stöck (Nemčija) 15,66.

Skok v višino.

V skoku v višino so Amerikanci pokazali svojo veliko premoč. Zasedli so vsa tri mesta in si-cer: 1. Johnson (USA) 203 cm, nov olimpijski rekord. Ker Johnson do te višine ni niti enkrat po-dril prečke, toda šele pri poskusu, da bi prekočil nov svetovni rekord 208 cm, je prečko trikrat za oavratno podrł.

Tek na 10.000 m.

Prav tako prepričevalna zmaga, kot je bila zmaga Američanov v skoku v višino, je bila zmaga Fincev v teku na 10.000 m. Borba za naslov olimpijskega zmagovalca v tej panogi se je vršila izključno med Finci, Salminen, Askola, Isohollo. Borba je bila ves čas izredno dramatična. Do 9000 m se Finci nikakor niso mogli otrasti žilavega malega Japoneca Mura Kozo, ki se je boril izredno požrtvovalno. Borba je bila vse do konca napeta. Še 200 m pred ciljem je vodil Isohollo, ki eta ga pretekla Salminen in Askola.

1. Salminen 30:15,4; 2. Askola 30:15,6; 3. Isohollo 30:20,4; 4. Mura Kozo (Japonska); 5. Anglež Burns in 6. Argentinec Zabala.

Takoj so se dvignila na jambor tri fínske zastave in številna fínska kolonija je od navdušenja nad zmago svojih zastopnikov pela fínsko državno himno.

Ob 18.35 so bile tekme prekinjene. Ob tej uri je namreč startal prvi tekač z olimpijsko plamenico, ki jo je poneseł v Kiel, kjer se vrše olimpijske jadrane tekme. Po kratkem govoru državnega športnega vodje von Tschammer und Stena, ki je pokazal na simboličen pomen še te poslednje etape šafetnega teka z olimpijsko plamenico, je zapustil prvi tekač olimpijski stadion.

Predtekli na 800 m.

Včeraž so se vršila tudi predtekmovalja v teku na 800 m, kjer nas je zastopal naš Celjan Boršek. Toda pri zrebanju je imel emolo in ob enem naletel tudi na zelo močne nasprotnike, da je izpadel že v predtekmi. Njegovega časa niso registrirali.

Prvi olimpijski zmagovalci so prejeli poleg kolajne še olimpijski lovci, s katerimi so dekleta okitile zmagovalce. Poleg tega so dobili tudi še male hraste, ki jih bodo ponesli s seboj v domovino in jih uadili v epomin na 11. olimpijske igre.

Ves potek včerašnjih olimpijskih iger je bil tudi filman. Filmsko olimpijsko službo vodi znana nemška igralka Leni Riefenstahl.

Smrtna nesreča na železniški progi

Ljubljana, 3. avg.

Sinoči se je pripetila na km 4310 železniskega tira, t. j. v bližini Zelene jame huda nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev mariborvega železničarja. Kot kunič zvančnik je v kulinici nameščen tudi 55-letni Jožef Trojar, ki je stanoval v Sušleršičevi ulici ter je hodil v službo navadno ob železniškem tiru. Ko je tudi sinoči po šesti uri šel ob tiru v službo, je privozil za njim vlak. Jožef Trojar se je očitvidno hotel temu voku umakniti k drugemu tiru pa pri tem ni opazil drugega vlaka, ki je privozil z ljubljanske postaje in je bil namenjen v Maribor. Lokomotiva mariborskega vlaka je Trojarja zgrabila in ga treščila na tla ob tračnicah. Vlakovodja je nesrečo opazil, preprečiti je ni mogel dasi je takoj zavrl. Mogel je samo opaziti, da je Trojar obležal mrtve ob tračnicah.

Takoj so bili obveščeni svojci in policija, od koder je prispela na kraj nesreče uradna komisija, ki je odredila prevoz trupla v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Tragična nesreča pri ljubljenski in vestnega železničarja je vzbudila zlasti med njegovimi tovariši splošno sočustvovanje do svojcev.

Fantovski tabor na Sv. Joštu

Kranj, 2. avgusta.

Sinoči, ko je legel mrak čez vso Gorenjsko, je naenkrat zaplapolal na vrhu Sv. Jošta kres, ki je vabil vse gorenjske fante na tabor, ki se je vršil danes. Tabor je bil namenjen za vse fantovske odseke prosvetnih društev v kranjskem okraju.

Klic kresa ni bil zaman. Mnogo čvrstih gorenjskih fantov se je odzvalo in prišlo danes jutraj na ta zgodovinski vrh, kjer je že pokojni J. E. Krek prirejal labore.

Ob 9 dopoldne je opravil g. Temlin š. iz Ljubljane sv. mašo, med katero je imel primeren govor na navzoče fante-prosvetarje.

Po službi božji je otvoril predsednik fantovske odseka za okraj Kranj Gogała Jardo zborovanje. Kot prvi govornik bi moral nastopiti g. Peršuh, a radi zadržanosti je imel govor g. Smersu.

Te je v lepem, jednatnem govoru poudaril, da se fante-prosvetarji morajo boriti za tri stvari: za katoliško, slovensko in socialno prosveto našega naroda. — Delati moramo roko v roki z našo duhovščino. Delati moramo na to, da bomo na svoji zemlji svoji gospodari, kajti ni še daleč čas, ko so nas radi teh zahtev preganjali. Hvala Bogu in našemu narodnemu voditelju dr. Korošcu, da so ti časi minuli in da smo zopet svobodni Slovenci.

Biti pa moramo tudi borci za nov družabni red. Slovenija postaja vedno bolj in bolj industrijska dežela, po naših vaseh steza vedno bolj roke kapi-

talizem. V njih se širi vedno več jetike, pomanjkanja in brezposelnosti. Na tem socialnem polju se za nas pričena novo delo. A ta družabni red bomo zgradili na načelih, ki so nam jih pokazale papeške okrožnice. Za vse to pa je treba dela, truda in trpljenja, kajti vsako vstajenje gre preko žrtev. Mi pa hočemo in tudi bomo prišli do vstajenja in zmag, kajti z nami je Bog!

Za govorom g. Smersuja sta bili poslani pozdravni brzojavki gg. notranjemu ministru dr. Korošcu in ljubljanskemu škofu dr. Rožmanu.

Nato je govoril še g. dr. Pogačnik Joža, ki je predvsem poudaril, da mora biti mlad fant mož dejanja, načelen, idealen in značajan. Med vsemi mora vladati disciplina, skupnost in edinstvo, ker le močna in strunna organizacija se bo mogla boriti proti sovražniku — proti največjemu sovražniku krščanstva — komunizmu.

Slešila so poročila in pozdravi fantovskih odsekov, nakar je predsednik Gogała zaključil zborovanje.

Zborovalci so še dolgo po zborovanju prepevali znane narodne pesmi in himne.

Odzvonilo je poldan in fantje so se počasi pričeli vračati domov. Vsi navdušeni in polni moči so se vračali k svojim prosvetnim društvom, da tam s še večjo vnemo primejo za delo, ki je počivalo nekaj žalostnih let. V srcih vseh pa se je rodila le ena želja, da bi se drugo leto zopet sešli na Sv. Joštu.

77 letni starček - žrtev strahovitega umora

Maribor, 2. avgusta.

Po bliskovito se je danes razširila po Mariboru vest o strašnem zločinu, ki je bil izvršen danes dopoldne v Rošpohu pri Mariboru. Žrtev umora je bil 77 letni posestnik Ivan Krebs, katerega je našla njegova rejenka dopoldne ob 11, ko je prišla od maše, v nezvesti in okrvavljenega. Starček je imel glavo skoraj popolnoma razbita, da je bilo vse skupaj sama strahovita rana. Kljub temu je bil še pri življenju in ko so ga spravili k zavesti, je samno z vzhidom prosil, naj mu pripeljejo zdravnika dr. Mariniča. Sosedje so res šli po zdravnika. Ljudje so menili, da se je starček tako strašno pobil pri padcu s skednja, zdravnika pa je ugotovil, da gre za namerne poškodbe. Nič manj kot 18 smrtnih ran, zadanih z nekim trioglatim predmetom, verjeno z oglom ušesa seekre, je zdravnik naštel na glavi, na rokah pa močne odprtine, ki so pričale, da se je starček pred napadalcem upno branil. Takoj je odredil prevoz v bolnišnico, kjer pa umirajočega reveža niso sprejeli, ker je bilo na prvi pogled razvidno, da mu ni več pomoči. Reševalci so ga odpeljali nazaj na dom, kjer je izdihnil. Vsi znaki govore, da gre za strašen umor. Ker ne po-grešajo v hiši ničesar, je bil najbrže motiv dejanja kakšno maščevanje ali kaj podobnega, ne pa koristoljublje. Poklican je bil na mesto umora poleg orožnikov tudi policijski daktiloskop iz Maribora, ki je našel neke sumljive prstne odtise, s katerimi bo zasledovanje zločina olajšano. Vsa okolica govori, da ne bo treba morilce iskati daleč okrog. Dogodek je vzbudil v Rošpohu umevno razburjenje, pa tudi meščani so ogorčeni, saj je to v kratkem razdobju že drugi zverinski zločin, ki se je odigral v neposredni mestni bližini.

Nevarnega vlomilca so prijeli

Apaški orožniki so pred kratkim aretirali nevarnega vlomilca Končica Rudolfa iz Stegovceev. Lani septembra in letos maja je vlomil v letoviško vilo v apaški kotlini in pobral mnogo stvari. Stori-lec je dejanje priznal in čaka sedaj na sodbo mariborskega okrožnega sodišča.

Čičerin kot gimnazijec

Znani ruski časnikar in profesor mednarodnega prava Pilenko, ki sedaj živi v Parizu, je objavil v pariškem listu »Sevodnja« svoje zanimive spomine na otroška leta in na junaško poznejšo dobo bivšega sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina, ki je pred kratkim umrl. Profesor Pilenko piše takole:

Povsod prvi

»Med svojimi tovariši na gimnaziji se spominjam nekoga, ki je vstopil takoj v četrty razred. Bil je male postave, skuštranih las in je imel na obrazu velike maroge. Začel nas je takoj v začetku že nekako gledati zviška. Bil je bolj sam svoj in se ni preveč spuščal v pogovor z ostalimi. Pa tudi od nikogar ni prosil kake pomoči. Vedno je znal vse najbolje on, mnogo boljše kakor vsi ostali. Do četrtega razreda sem bil jaz vedno prvi v razredu. To je že veljalo kot popolnoma razumljivo in naravno, da sem imel najboljše ocene ravno jaz in da se ni mogel nihče meriti z menoj. Toda kuštravi novinec nas je v kratkem vse prekosil. Takoj na prvi konferenci se je pokazalo, da ima Čičerin — poznejši komisar — same pelice. Kmalu ga celo niso profesorji več spraševali, razen takrat, kadar je prišel nadzornik, saj tudi ni bilo potrebno, ko je pa vse znal. Iz grščine je poznal starodavne pesniške mere, iz geometrije je umel vedno razložiti vsako risbo, kako bi izgledala tudi na okrogli površini, pri zgodovini pa je gladko brez priprave citiral Ključevskega in Bokla. Profesor ruščine Filonov se je še prav posebno navdušil za Čičerina. Kadar nam je ta profesor prinesel nekaj domače ali šolske pismene naloge, jih je razdelil vsem ostalim z izrazom, kakor da mu niso bogve kaj všeč in da mu presedajo, nato pa je na koncu navdušeno dejal: »Sedaj vam bom prečital nalogo, da vam pokažem, kako je treba pisati...« To je bila seveda Čičerina naloga. Vedeli smo, da bo tedaj profesor, maha joč z rokami, prečital kar celo razpravo, o kateri nihče od nas ni mogel razumeti, kje jo je vzel ta dečko, in da bo Čičerin sedel v svoji klopi kakor sveča pokonci in gledal proti stropu.

Bil nam je tuj. Njegova teta je bila dvorna gospa in je stanovala v palači Keju. Stric mu je bil profesor. Tedaj še nisem vedel, zakaj je profesor Čičerin tako važna osebnost. Dvorno gospo sem popolnoma resno smatral kot kako civilno gospo. Sram me je bilo, da bi vprašal, kako je s to stvarjo. Pravega smisla te besede nisem nikdar mogel dobiti, kajti poleg takih gospa so bile še druge vsakovrsne gospe, kakor vojaške itd. Profesor Čičerin je imel posestvo v tambovski guberniji, na katerem je raslo ogromno mahin in jagod, ki se jih je pogosto tako navedel, da je pri njih onemogel in zaspal. Vozil se je z vprego s štirimi konji.

Ne vem, kdo je vse te podrobnosti raztrosil okrog. Kuštravi mali Čičerin se nikdar ni z ničemer hvalil. Toda med njim in ostalimi tovariši (ta družba v osmem razredu gimnazije je bila zelo

demokracija) je vedno stal neprodoren zid hladnosti in neke »višine«, ki se je je Čičerin tako peklensko držal.

Le flavta mu ne poje

Ko je po Tolstojevi smrti začel na gimnaziji vti nov veter, je ravnatelj Mor ustanovil orkester. Opril sem se kontrabasa, ker je bil to edini instrument, katerega so poučevali brezplačno. Čičerin je prinesel neke vrste flavto, ki je imela glavico od »prave« slonove kosti. Klavir je igral odlično, toda s flavto mu je šlo malo bolj težko. Za božič je na letnem koncertu stopil na oder v elegantni obleki in sviral na flavto. Zdi se, da je bilo to edino, kar mu ni prav posebno uspelo. Flavta mu je škripala in piskala. Njegov učitelj je dejal, da ima Čičerin preveč debele ustnice in da mu sapa izhaja iz ust pri strah.

Tako je preteklo pet let. Ko smo odšli iz zavoda, so na marmornato ploščo napisali: Čičerin, Pilenko, Geppener. Vsi smo dobro vedeli, da je stalo na tej plošči Čičerinovo ime s polno pravico, druga imena pa so bila bolj za družbo. Pri izpilu iz grščine se mi je tako zatikalo, da je ravnatelj Mor vsal, si obrisal nos, odšel za moj hrbet in mi začel prišepetavati. Ni mi treba prikrivati ničesar. Vsi smo prepisovali latinske naloge iz prevodov, samo Čičerin je na kratko in hladno odklonil, če mu je kdo ta prevod ponudil.

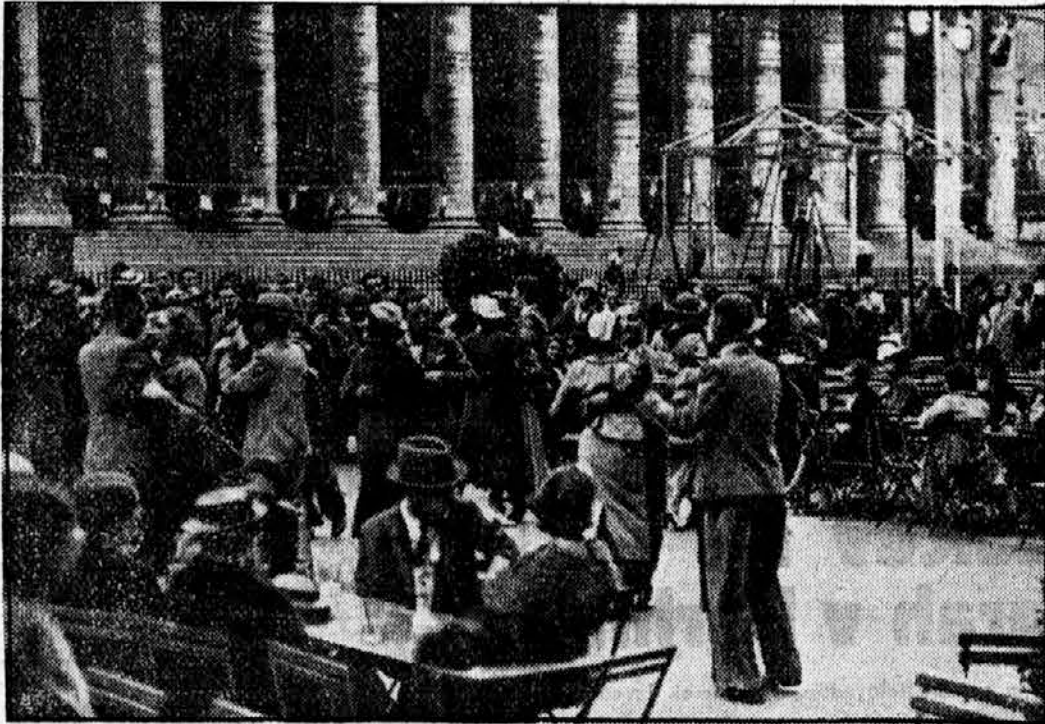
Na univerzi sem Čičerina hitro izgubil izpred oči. Vpisali smo se na različne fakultete, on se je vpisal na filozofijo.

Mussolinijev kip

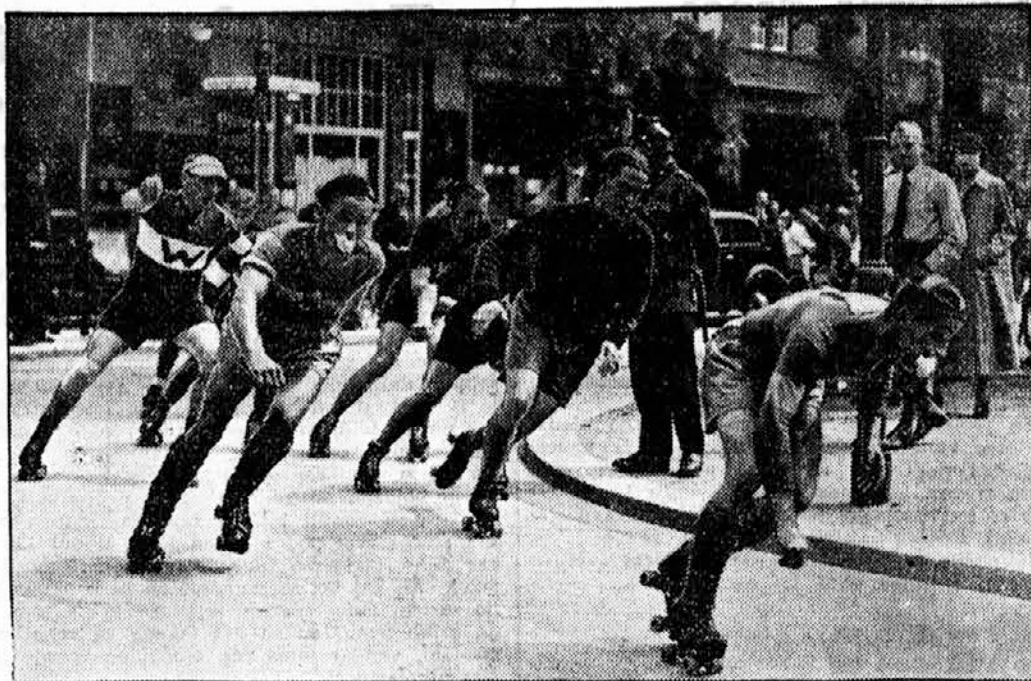
Rimski Forum Mussolini bo kmalu sprejel veliki kip, pred katerim se bi zdel pritlikavec tudi oni Rodski Kolos, ki se je nekoč štel med sedem svetovnih čudežev. Slednji je stal na otoku Rodu 56 let, dokler ga ni razdril potres leta 224. pred Kr. Saraceni, ki so potem podvrgli otok, so prodali kose kipa v livarne. Kolos je meril samo 36 m. Rimski kip, ki ga že drugo leto izdelujejo v Buongiolamo v večnem mestu, bo 90 m visok in tehtal vsaj 500 ton. Predstavljal bo Mussolinija v Herkulovi podobi, gola in z levjo kožo na plečih. Kip je delo umetnika Arnolda Beninija. Potreben denar je oskrbela po celi Italiji prirejena ljudska zbirka.

Angleški dramatik Bernard Shaw je imel pri premieri neke svoje drame ogromen uspeh. Vse gledališče je bučalo od navdušenja, samo en gledalec je na galeriji burno ugovarjal. Shaw se je obrnil proti njemu in zaklical:

»Imate prav, gospod, tudi jaz sem vaših misli, toda kaj naj storiva dva proti tej kompaktni večini.«

Ob priliki večjih slavnosti plešejo v Parizu kar na cesti.

Sport na kolesih.

Praznoverje gledaliških umetnikov

Marsikomu ni znano, da so gledališki igralci izredno vdani praznoverju, zlasti glede njihovega uspeha ali neuspeha pri nastopih. Najtežji »zločin«, ki ga more kdo izvršiti, je, ako v gledališki garderobi zvižgaš. Komur se nehoče kaj takega pripeti, mora ili ven, se zunaj trikrat zasukati, nato polkati in počakati, da mu dovolijo zopet vstop. A tudi potem zvižgavec še ne uživa simpatij svojih kolegov. Posebno pri premijerah zelo strogo pazijo, da se ne pripeti kaj takega, kar bi moglo uspeh zmanjšati.

Poslednje besede se v igri ne sme spregovoriti. V nekem londonskem gledališču so to tako točno izvajali, da je konec dolice predstav izvenel v nedovršenem stavku.

Tudi operne veličine so izredno praznoverne. Pri teh je n. pr. zelo važno, s katero nogo stopi pevec na oder. Nemci dajo prednost levi, Italijani pa desni nogi. Splošno znana navada je, da slavne pevce njihovi tovariši pri premijerah

poženo na oder s sunkom v rebra, češ, če bo na oder prifrčal, gotovo ne bo z odra frčal. Večjo srečo in uspeh ima igralec, ako njegovi tovariši pljujejo za njim, kot pa, da bi mu želeli srečen izid.

Nekatere igre sploh pomenijo nesrečo, med temi je tudi Macbeth. Kadar je ta na sporedu, takrat se gotovo nekaj pripeti, ali zbolí, da, celo umre glavni igralec, ali pa vsaj kulise padejo med predstavo na kup.

Gledališka restavracija Covent Garden opere v Londonu ne sme imeti ob kaki važni premijeri na jedilnem listu salate. Igralec, ki je listi večer imel za večerjo solato, bo gotovo napravil na odru zmedo, in sicer največkrat že pri prvem stavku.

Konec bele niti na obleki igralca pomeni srečo. In končno, kdor želi, da ostane gledališki komad dolgo na sporedu, ne sme prinesli na oder pravih, pač pa umelne cvetlice.

Dobra kupčija

»Timesov« newyorški poročevalec pripoveduje o težkočah družbe Standard-Oila, ki nikakor ni mogla priti do velikega zneska denarja za v Nemčijo prodano kurivo. Nemška vlada je odločno prepovedala plačilo v denarju. Američani so naposled morali pristati na plačilo v blagu in prejeli iz Nemčije 40 milijonov kosov ušnih harmonik. Zdaj ne vedo, kaj bi z njimi počeli. Zračunali so, da ne bi izpraznili zaloge, tudi če bi si kupil po dve harmoniki sleherni mož v Zedinjenih državah. Zdaj se pogajajo z Angleži, ali se ne bi dale natvezati harmonike zamorecem v Južni Afriki.

Skrivnostna nesreča

Letalo, ki vozi na progi Bahia Blanca-Rivadavia so našli na morski obali 80 km severno od Rivadavice. Letalo je bilo čisto razbito. Pod razvalinami letala smo našli nobenega trupla. Usoda posadke je še nejasna, in si te nesreče ne more nihče razložiti, saj se je na letalu vozilo več potnikov. Letalo ni bilo oskrbljeno s padali v toliki meri, da bi se lahko potniki rešili na ta način. Oblasti raziskujejo to zagonetno nesrečo, ki bo ostala nepojasnjena, dolder ne najdejo kaj od potnikov.

Sovjetske žrtve za oboroževanje

Kalinov, predsednik Osrednjega izvršilnega odbora, in Molotov, predsednik Sveta ljudskih komisarijev, sta te dni podpisala naredbu za novo notranje posojilo, ki pomeni največjo finančno transakcijo v sovjetski Rusiji po revoluciji in znaša 18 milijard rubljev. Vsa dosedanja notranja posojila, ki so bila podpisana od leta 1929, dalje (11 milijard po 10% in 3 milijarde po 8%) so konvertirali v eno samo 20-letno 4-odstotno posojilo. Poleg te konverzije pa objavlja naredba novo 4-milijardno notranje posojilo, ki bo takisto dvajsetletno in 4-odstotno.

Novo! Novo!

F. M. Willam

Das Leben Marias der Mutter Jesu

587 strani z mnogimi slikami, vezano Din 102.—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
r. z. z. o. z. v Ljubljani

Zeleni pekel

Kakor bi mignil je s kače izginilo vse dolgočasje. Razklenila je gobec in zagledal sem njene bleščeče zobe. Male temne oči so črno žarele vame polne strahu in jeze. Miščasti rep je brez moči tolkel ob tla. Celot tedaj sem bil trdno prepričan, da ubogi stvor ni nameraval nič hudega proti meni. Kača očitno ni imela kakega veselja do kosila. Tudi že ni nameravala, da bi dovolila, da kdo ravna z njo na tako nevljuden način, je bila vendar, kakor se mi je zdelo, vesela, da bi odnesla zdravo kožo. Trdovratno se je borila za svojo svobodo.

Človek ima čuden mučen in nič kaj razveseljiv občutek, ko mora držati v rokah orjaško kačo, ki se hoče za vsako ceno osvoboditi. Od kdovekod rastejo mišice in se ji igrajo pod kožo. Mišice nabrekavajo v vozle in se potem na povelje tistih majhnih možganov v lopatasti lobanji spet razkroje v žoličasto maso. Zdi se, da so kačje mišice docela neodvisne od ostalega telesa.

Stal sem pred kačo razkoračen, držal anakondo s prijemom, ki bi bil pri vsaki drugi živali učinkoval, kakor polovični nelson. Moja levica je oklepala njen tilnik, desnico pa sem ji vtaknil pod grlo in z njo držal svoje levo zapetje. Na ta način mi je bilo mogoče, da sem živali onemogočil dihanje.

K nesreči pa sicer tako lena anakonda silovito oživi, brž ko ji poide zrak. Zvijala in gibala se je pod pritiskom in bolj kakor videl, sem čutil, kako v slepi jezi tiplje njen rep naokrog in išče kakega drevesa, da bi se oprl nanj. Kar se tiče tega, sem bil pa docela varen, zakaj skrbno sem pazil nato, da se je rokoborba odigravala na odprtem prostoru.

Po daljšem nemem borenju sem zaslišal, da nekaj sopiha za mano. Pogledal sem tja. Bee-Mason je ves rdeč od napora ravno pripravljaj, da bi postavil filmski aparat na majhno pego suhih tal. Klobuk mu je visel na tilnik, njegov koničasti nos, ki se je luščil, je dajal njegovemu obrazu smešen izraz, katerega je pikasti robec še povečeval. Sopihal je tako težko, da je svojo poklicno nalogo lahko vršil le z neverjetno počasnostjo. Pregledoval je svoje leče, jih brisal z robcem, potegnil iz žepa merilo in korčil čisto do mene.

»Natančno osem čevljev,« je zasopihal.

»Če se ne požuriš, se ti ne bo nobena slika posrečila,« sem mu odvrnil jaz. »Dam ti dve minuti časa, potem pa bojo moje roke onemogle.«

To ga je vzpodbudilo, izpustil je merilo, da je padlo v lužo ter planil k ročici aparata. Med brnenjem stroja mi je dajal nešteto navodil.

»Nikar ne buli v aparat,« je silil vame. Gledati moraš čisto naravno, zrahljaj vendar malo svoj prijem, če ne jo boš zadavil. Zdaj malo več gibanja! Tako je dobro. Zdaj jo pa drži.«

»To vendar delam,« sem mu odvrnil togo. »Držim jo namreč za tilnik. Mislim, da boš to vendar opazil.«

»Postavi se vendar prav, ti norec. Glavo pokonci. Gledati moraš v lečo, toda tako, da sploh ne veš, da je pred teboj. Ali ne moreš zverine prisiliti, naj raztegne gobec. Krasno!«

Ti dve minuti sta bili najnapornejši, kar sem jih kdaj preživel. Nele, da sem moral igrati kakor na odru, poleg tega sem imel še nalogo, naj takole zagrenjeno in hudobno anakondo naučim, kako je treba stati pred filmskim aparatom.

Polagoma so ohromeli prsti na moji levici. Moj gojenec je čutil, kako rase v meni šibkost in je zato svojo živahnost še podvojil.

Nazadnje nisem mogel nič več zdržati, izpustil sem kačo, naj gre kamor hoče in skočil nazaj. Ko sem se je osvobodil, se je zdela, da neprostovoljna igralka ne čuti v sebi nobene maščevalnosti. Tresla je glavo in naglo lezla proti najgostejšemu delu močvirja. Midva sva jo spremljala z glasnim halojem. Od začetka pa do konca predstave ni bilo nobenega nesporazumljenja z njo.

»Hm, hm,« je menil Bee-Mason in si brisal znoj s čela, zraven pa je dušil moj ponos, »najbrž je bila sita do grla in zaspana. Če bi bila pri vsej svoji moči, bi je ne bil mogel držati.«

Pozneje pa je še tisti dan spremenil svoje mnenje ter dejal: »Čelo če je imela anakonda smrtno davico, bo vendar slika učinkovala zelo živo.«

Sedmo poglavje.

Nekega večera nam je naš gostitelj predlagal kratek lovski izlet z barko. Bilo je šele pol

petih. Kljub temu pa je rob neba kazal že večerno težo. Blesteča se rdečica oblakov, katere je ranilo sonce, je oznanjala, da se bliža noč. Z verand glavnega poslopja smo gledali verige divjih rac, ki so tvorila prednjo stražo silne vojске. Race so poletavale nad močvirji. Slišali smo trobentanje velike črne gosi, ki je jadikovalje letela nad plamenem reko. Svetlo brnenje, ki je stalno rastle, je izdajalo, da bratovščina komarjev brusi svoja bodala za noč.

Nenadno se je na skrajnem koncu hiše vzbudilo gibanje. Iz hiše je stopila čudna, majhna razcapana postava na prosto. Očitno je bil to mož, kakaj ženska bi nikdar ne mogla kazati takega videza. Delal je na človeka tako lesen azijski vtis, kakršnega nismo videli še pri nobenem Kitajcu v Južni Ameriki. Globoko rumena koža, ki je bila svetla, kakor čevlji iz laka, se je lesketala nad izstopajočimi ličnicami. Dvojica temnih brezizraznih oči, ki so ležale poševno kakor pri kakem vzhodnjaku, nas je brezbrizno opazovala in gledala, kakor da bi bili vzrasli tukaj. Tu in tam so možičku iz kože poganjali gosti šopi žimnastih las.

Ta zanimivi stvor je bil oblečen v staro zakrpano srajco, v hlače, ki so komaj vredne, da jih človek omeni in v trdne rumene sandale.

Naš gostitelj nas je seznanil z njim.

»To je Jose Vaca, znan domači lovec.« Njegov, krinkipodoben obraz se je spačil v nasme, ki pa se ni nič dotaknil oči in je naglo spet izginil.